

Kunst in het Hart

Colofon

Mail: communicatie@bergen-nh.nl
Telefoon: 072-888000

Vormgeving: Zeeman Reclamegroep, Den Helder
Fotografie: gemeente Bergen, Zwart met Suiker Fotografie,
Theo Steemers, Geert Snoeijer, Peter H. Toxopeus,
Frits Kaijer, bergenholland.com en Pixabay.

© 2015, gemeente Bergen.

Inhoudsopgave

Voorwoord

Visie Kunst in 't Hart	4
------------------------	---

Hoofdstuk 1

Aanleiding en inleiding

1.1 Wat is het doel van kunst- en cultuurbeleid?	5
1.2 Waarom nieuw kunst- en cultuurbeleid?	5
1.3 Welke rol neemt de gemeente?	5

Hoofdstuk 2

Speerpunt: Creativiteit & innovatie

2.1 Cultuureducatie	6
2.2 Ateliers en broedplaatsen	7
2.3 Nieuw aanbod	7

Hoofdstuk 3

Speerpunt: Zorgen voor toegang tot kunst en cultuur

3.1 Bestaand aanbod	8
3.2 Amateurkunst	9
3.3 Kunst in openbare ruimte en bewegwijzering	9
3.4 Vrijwilligerswerk	10
3.5 De rol van de bibliotheek	10

Hoofdstuk 4

Speerpunt: (Regionale) samenwerking & promotie

4.1 Nieuw aanbod in de regio	11
4.2 Profilering kunst- en cultuurgemeente	11
4.3 Samenbrengen	11

Hoofdstuk 5

Hulp bij realisatie

5.1 Praktische hulp	12
5.2 Regionaal Cultureel Fonds	12
5.3 Subsidiering	12

Bijlagen:

1 Uitvoeringsagenda	15
2 Financiën	17
3 Beleidskaders	19

Visie Kunst in 't Hart

Bergen, kunst en cultuurgemeente: het is een visitekaartje waar we decennialang al trots op zijn. Onze gemeente is rijk bedeed met kunst en cultuur en vrijwel alle disciplines zijn daarbij vertegenwoordigd: theater, beeldende kunst, film, cultuurhistorie, muziek, zang, dans, architectuur en literatuur. Dit aanbod is voor inwoners en bezoekers een bron van inspiratie. Het geeft ons leven kleur en zin, houdt ons een spiegel voor en brengt ons samen. Kunst en cultuur zijn bovendien voor velen van ons ook een bron van werk en inkomen. Als gemeente hebben we er bewust voor gekozen om kunst en cultuur zo uitbundig mogelijk te laten bloeien. Omdat het onze leefomgeving uniek maakt. Omdat het zorgt voor een economische impuls. En omdat het mensen verbindt. De gemeente Bergen koestert de ambitie om de rol van kunst en cultuur de komende jaren te optimaliseren; op lokaal en regionaal niveau, maar (zelfs) ook op nationaal en internationaal niveau.

Meer dan in het verleden zie ik voor de gemeente hierbij een dienende rol weggelegd. Kunstenaars, culturele instellingen, verenigingen, ondernemers en initiatiefnemers weten zelf heel goed wat zij willen en kunnen aanbieden. Aan ons vooral de taak om daarbij te faciliteren en te inspireren. In de vele gesprekken die ik het afgelopen jaar heb gevoerd en uit de bijeenkomsten die wij hebben georganiseerd zijn de wensen vanuit het culturele veld duidelijk naar voren gekomen. Die wensen hebben wij vertaald naar concrete acties vanuit de gemeente. Kort samengevat ligt de focus daarbij op het bieden van ruimte voor creativiteit en vooral vernieuwing en de zorg voor toegang tot het aanbod. Op het gebied van (regionale) samenwerking en promotie neemt de gemeente eveneens een rol op zich. Als verbinder, als trotse ambassadeur en als vaandeldrager van het rijke aanbod. 'Bergen een kunst en cultuurgemeente'; het is geen typering uit vervlogen tijden, maar een principiële keuze om onze gemeente te profileren en daar de komende jaren ook zo veel mogelijk naar te handelen.

Odile Rasch,
Wethouder Cultuur

Hoofdstuk 1

Aanleiding en inleiding

1.1 Wat is het doel van kunst- en cultuurbeleid?

De gemeente Bergen voelt zich verantwoordelijk voor het creëren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Onze gemeente is niet alleen een prachtige plek om te wonen en te werken, maar ook zeer in trek bij bezoekers uit de regio, de rest van Nederland en het buitenland. Ons cultuuraanbod speelt daarbij een belangrijke rol.

Elke bewoner en bezoeker van onze gemeente heeft de mogelijkheid om binnen het culturele veld te leren, te participeren, te produceren en zich te laten inspireren. Dit wordt getypeerd als de 'Culturele Kringloop', een traject dat een grotere beweging behelst dan de activiteit zelf.

De gemeente Bergen heeft een reputatie hoog te houden als kunst- en cultuurgemeente. Kunst en cultuur horen thuis in het hart van onze samenleving. In de openbare ruimte, in het verenigings- en vrijwilligersleven, in het toeristisch aanbod en in het onderwijs. In deze nota staat op pragmatische wijze beschreven wat de gemeente de komende vier jaar zal doen om de Culturele Kringloop te optimaliseren.

1.2 Waarom nieuw kunst- en cultuurbeleid?

De gemeente Bergen heeft voor de toekomst meer dan voldoende potentie om cultureel van betekenis te zijn en te blijven. In 2013 is een analyse gemaakt van het culturele aanbod; de meeste aandachtspunten daarin zijn anno 2015 nog steeds actueel. Uitgaande van de kracht van haar culturele oorsprong zou de gemeente vooral aandacht moeten hebben voor:

- Spreiding van het culturele aanbod over de kernen
- Vergroting van het aanbod van ateliers en werkplekken
- Vergroting van het publieksbereik door vernieuwing in zowel aanbod, als locaties
- Vergroting van het publieksbereik door samenwerking en afstemming binnen het culturele aanbod en door communicatie en promotie binnen en buiten de regio

- Versterking van de samenwerking tussen Cultuur en andere beleidsterreinen zoals Economie, Toerisme, Openbare Ruimte, Educatie en Communicatie
- Versterking en ondersteuning van culturele organisaties
- Financiële ruimte voor nieuwe initiatieven
- Vergroting van zichtbaarheid van (cultuur) historie op locatie

Deze punten, samen met de input die vanuit het culturele veld is gegeven, zijn aanleiding geweest om te komen tot een nieuw kunst- en cultuurbeleid.

Bovendien kunnen kunst en cultuur een positieve bijdrage geven aan de ontwikkelingen die op de gemeente afkomen op het gebied van participatie, regionalisering en marketing.

1.3 Welke rol neemt de gemeente?

Zoals is gesteld in het voorwoord, is het culturele veld zelf verantwoordelijk voor een kwalitatief hoogstaand aanbod van kunst en cultuur. De gemeente ziet zich in een dienende rol en zal zich richten op:

- Stimuleren van creativiteit en innovatie
- Toegankelijk maken van kunst en cultuur
- Regionale samenwerking en promotie

Daarnaast zal de gemeente een praktische rol op zich nemen om kunstenaars, organisaties, ondernemers en initiatiefnemers te helpen bij de realisatie van hun 'dromen' en blijft de gemeente bijdragen in de vorm van (co)financiering en subsidies.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2, 3 en 4 worden de drie bovengenoemde speerpunten uitgewerkt in concrete acties. Hoofdstuk 5 beschrijft hoe de gemeente helpt om kunst en cultuur ruim baan te geven door praktische ondersteuning en financiering. In de bijlagen zijn de financiële- en uitvoeringsagenda, evenals de beleidskaders opgenomen.

Hoofdstuk 2

Speerpunt: Stimuleren van creativiteit en innovatie

Bergen is van oudsher een kunst- en cultuurgemeente; hier gebeurde het en hier gebeurt het nog altijd. Dat gevoel, dat sterk leeft bij inwoners en bezoekers, moet behouden blijven; het maakt onze gemeente uniek.

Door het stimuleren van nieuwe creatieve ideeën met subsidies en deze onder de aandacht te brengen én door broedplaatsen te laten ontstaan, streeft de gemeente een sfeer na waarin alle disciplines zich kunnen ontwikkelen. Een goed educatief aanbod staat daarbij aan de basis.

2.1 Cultuureducatie

De gemeente wil kinderen vroegtijdig in aanraking laten komen met kunst en cultuur, zodat hun creativiteit wordt geprikkeld. De gemeente wil daarnaast de belangstelling voor kunst en cultuur aanwakkeren en talentontwikkeling stimuleren.

Primair onderwijs

Cultuurcoaches verzorgen op alle basisscholen in de gemeente het kunst- en culturaanbod onder begeleiding van Culturele Buitenplaats Kranenburgh. Artiance, het centrum voor de kunsten in Alkmaar, organiseert met ondersteuning van het Rijk en de gemeente jaarlijks een educatief aanbod voor de basisscholen in de regio via het programma Cultuur Primair. In dit programma is ook het educatieve aanbod van culturele organisaties uit de gemeente Bergen opgenomen. In het kader van de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit is het programma uitgebreid tot de Culturij: een digitale en fysieke werkplaats waar scholen en cultuuraanbieders gezamenlijk aanbod kunnen ontwerpen en verdiepen. Dit geschiedt naar tevredenheid van de scholen en de gemeente wil dit blijven steunen. De gemeente wil komende periode in samenwerking met de cultuurcoaches en de Culturij bekijken of er nog meer maatwerk mogelijk is voor educatief specifieke doelgroepen in zowel regulier als het speciaal onderwijs. Ook de cultuur van lezen, van literatuur, is van groot belang. Leesbevordering is een speerpunt van het onderwijsbeleid. De bibliotheek draagt hier succesvol aan bij met het concept De bibliotheek

op school, waarbij leesconsulenten maatwerk met leerlingen verrichten. Dit is al volop gaande in de Egmondse; de scholen daar en in de andere kernen kunnen dit concept nog verder intensiveren.

Voortgezet onderwijs

De middelbare scholen in de gemeente zijn zelf zeer actief op het gebied van kunst en cultuur. De doelgroep 12-18 jarigen kan bovendien volop gebruikmaken van het aanbod van Artiance. De gemeente zal daarom geen nieuw aanbod toevoegen binnen de scholen. Wel wil de gemeente nieuwe, innovatieve initiatieven verwelkomen en ondersteunen middels praktische hulp (vergunningverlening, publiciteit, verbinding met andere spelers) en incidenteel met subsidie.

De rol van Kranenburgh

Kranenburgh heeft een spilfunctie binnen de ontwikkeling van het Bergense cultuureducatieve aanbod. De ondersteuning van cultuurcoaches, die op de basisscholen het kunst- en culturaanbod verzorgen, geschiedt naar tevredenheid van alle betrokken partijen.

Kranenburgh heeft de opdracht om de verbinding te leggen tussen culturele organisaties, nieuwe culturele initiatieven en het onderwijs, om zo tot een gezamenlijk aanbod te komen voor primair en voortgezet onderwijs. Het toekomstige atelier in de tuin van Kranenburgh zal daarbij zo optimaal mogelijk ingezet worden. Binnen de nieuwe taken van de gemeente in het kader van de WMO kunnen kunst en cultuur ook een belangrijke maatschappelijke rol gaan spelen waar het volwasseneneducatie betreft; met een centrale educatieplek lijkt Kranenburgh ook hiervoor optimaal geoutilleerd.

Cultuurhistorie, landschap en natuur

Cultuur is in onze gemeente onlosmakelijk verbonden met de rijke historie, met de omgeving vol monumenten, met de gevarieerde natuur en de ontstaansgeschiedenis daarvan. De gemeente vindt het van belang dat die onderwerpen aandacht hebben en behouden in het educatief aanbod. In de nota Cultuurhistorie 2009-2018 wordt over voorlichting

op scholen over archeologie en monumenten in het algemeen en erfgoedprojecten in het bijzonder gesproken. Ons culturele erfgoed zou zichtbaarder kunnen worden gemaakt op locatie, om zo nog meer tot de verbeelding te spreken en te inspireren.

Acties cultuureducatie

- Behoud cultuurprimair; de Culturij voor (regionale) vraag en aanbod
- Cultuurcoaches behouden; een educatieve spil-functie van Kranenburgh
- Bij ontwikkeling van nieuw cultuureducatief aanbod de samenwerking binnen het cultuurveld, binnen de regio en met andere sectoren stimuleren
- Specifiek aandacht voor maatwerk in (speciaal) onderwijs
- Nieuw en innovatief aanbod voor de doelgroep 12-18 jaar stimuleren.
- Specifiek aandacht voor cultuurhistorie (archeologie, erfgoed en landschap) binnen het educatief aanbod
- Aandacht voor de rol die kunst en cultuur kunnen spelen bij uitvoering van het WMO-beleid (volwassenen educatie)

2.2 Ateliers en broedplaatsen

In het verleden hebben veel kunstenaars een atelier/werkplek in of rondom de gemeente Bergen kunnen realiseren, wat heeft bijgedragen aan de culturele ontwikkeling van alle kernen. Voor kunstenaars die zich anno 2015 graag in onze gemeente willen vestigen, blijkt Bergen inmiddels een economische drempel te hebben.

Het is van belang dat er opnieuw mogelijkheden ontstaan voor kunstenaars om zich - al dan niet tijdelijk - hier te vestigen; daarbij kan gedacht worden aan ambulante ateliers of seizoensateliers. De gemeente wil dit stimuleren door de mogelijkheden voor tijdelijke ateliers (als werk- en nadrukkelijk niet als woonplek) te onderzoeken wanneer zich leegstand van gebouwen of herbestemming van (cultureel) erfgoed voordoet. Dit zou als 'cultureel leegstand-beheer' vorm kunnen krijgen.

Acties ateliers en broedplaatsen

- Mogelijkheid bieden tot het creëren van flexibele atelierruimte en broedplaatsen
- Onderzoeken of 'cultureel leegstand-beheer' een wenselijke vorm is

2.3 Nieuw aanbod

Subsidiëring heeft tot dusver weinig ruimte geboden voor nieuw initiatief, terwijl die wens er nadrukkelijk wel is. De gemeente wil daarom de komende vier jaar ruimte in het budget maken om dit te stimuleren. Enerzijds door organisaties die financieel op eigen benen kunnen staan, niet meer te subsidiëren, anderzijds door € 15.000 extra budget toe te voegen. Naast financiële ondersteuning is openstaan voor nieuw initiatief minstens zo belangrijk en willen we volop meedenken met initiatiefnemers.

Acties voor innovatie

- Subsidies en 'open armen' voor vernieuwende initiatieven en experimenten
- Publiciteit genereren voor nieuwe initiatieven
- In contact brengen nieuwe aanvragers culturele initiatieven met bestaande culturele organisaties, gemeente is hierbij verbindende factor

Hoofdstuk 3

Speerpunt: Zorgen voor toegang tot kunst & cultuur

Voor een relatief kleine gemeente heeft Bergen niet alleen een uitzonderlijk groot, maar ook rijk aanbod op het gebied van kunst en cultuur. De komende vier jaar zullen wij het bestaande aanbod koesteren en extra aandacht geven aan het toegankelijk maken van kunst en cultuur. Kunst in de openbare ruimte is bij uitstek een manier om inwoners en bezoekers, gevraagd en ongevraagd, in contact te brengen met kunst.

Ook goede bewegwijzering naar ons aanbod draagt bij aan het verlagen van drempels. Maar er zijn meer mogelijkheden om het actief of passief genieten van kunst en cultuur dichterbij te brengen. Voor onze inwoners blijkt vrijwilligerswerk bij een cultuurele organisatie dé manier om op aangename wijze bij te dragen aan een goed cultureel klimaat. Het verenigingsleven houdt mensen betrokken bij de maatschappij. Ook zal de bibliotheek de komende vier jaar steeds meer een spilfunctie gaan vervullen als ontmoetingsplek en leerplek voor alle inwoners. Bij de ambities die de gemeente koestert, moeten inwoners en bezoekers als vanzelfsprekend in aanraking komen met kunst en cultuur, en kan het aanbod hen echt iets bieden.

3.1 Bestaand aanbod

Beeldende kunst met een regionale en zelfs nationale aantrekkingskracht

Kranenburgh heeft zich ten doel gesteld hét centrum voor moderne beeldende kunst in het gebied boven het Noordzeekanaal te worden. Zij ontwikkelt een brede culturele programmering om de relatie tussen beeldende kunst en andere disciplines te tonen; er vindt veel uitwisseling plaats op het gebied van muziek, literatuur en natuur. Kranenburgh ontvangt bezoekers uit dorp, regio, land en buitenland, en draagt niet alleen met de ontwikkeling van cultuureducatie, maar ook met haar programmering bij aan de Culturele Kringloop en aan het genereren van (inter)nationale belangstelling. De succesvolle tentoonstelling

Lucebert – Thuis in Bergen, die mocht rekenen op lovende recensies, hoge bezoekersaantallen en nationale en internationale belangstelling, is een proeve van bekwaamheid gebleken.

De gemeente Bergen heeft daarnaast nog veel meer te bieden op het gebied van de beeldende kunst, bijvoorbeeld het kleinschalige festival De Schoorlse Kunsten (tweejaarlijks) en de grote Kunst10daagse (jaarlijks). Beide hebben beeldende kunst als vertrekpunt voor een brede programmering en kunnen rekenen op grote bezoekersaantallen. De aanwezigheid van galeries in de hele gemeente zorgt jaarrond voor diversiteit en levendigheid binnen de beeldende kunst en genereert regionale en nationale aandacht. Daarnaast zijn er periodieke en incidentele markten met kunst en wordt er geëxposeerd en kunst geproduceerd op bijzondere locaties.

Podia en evenementen met een regionale of zelfs nationale aantrekkingskracht

In de gemeente Bergen zien we een levendig podiumaanbod dat over het algemeen veel bezoekers trekt. De concerten en masterclasses van de International Holland Music Sessions die elke zomer worden gehouden, hebben zich de afgelopen jaren steeds verder ontwikkeld en worden nu ook in de regio aangeboden. Daarnaast zijn er talloze concerten op verschillende locaties, waaronder de Ruïnekerk, Hoeve Overslot en de Slotkapel. Culturele Buitenplaats Kranenburgh is eveneens een podium voor muziek, literatuur en theateruitvoeringen. Cinebergen is uitgegroeid tot een bloeiend filmtheater met 20.000 bezoekers per jaar. Het filmhuis trekt liefhebbers uit de hele regio. De gemeente is daarnaast diverse festivals rijk. Het jaarlijkse Breaking the Waves wordt door de mix van live bands, dj's, klassieke muziek, literatuur, theater en dans door de media bestempeld als het 'Oerol van Bergen'. De festivals Jazz en Sail en Hargen aan Sail dragen bij aan het aanbod van jazzconcerten. Lopen naar de Pomp in Egmond aan Zee biedt in de zomer een podium aan verschillende bandjes. Het reizende zomerfestival

Karavaan verzorgt theater op verrassende locaties in de regio. Het Woodlands Festival is onder jongeren een drukbezocht en populair evenement.

Acties bestaand aanbod

- Efficiënte afhandeling procedures voor bestaand aanbod
- Ondersteuning door communicatie vanuit de gemeente
- Ambassadeursfunctie gemeente
- Subsidieverlening voor bestaand aanbod dat (nog) niet op eigen benen kan staan
- Aandacht voor Bergen als kunstenaarsgemeente bij regionale en bovenregionale promotie

3.2 Amateurkunst

Veel inwoners van de gemeente Bergen nemen actief deel aan culturele activiteiten; er zijn toneelverenigingen, muziekverenigingen, orkesten, koorverenigingen, film- en fotogroepen.

Koren en muziekverenigingen ontvangen structureel subsidie op basis van het aantal jeugdleden en voor professionele begeleiding. De afgelopen jaren is er een daling te zien van het aantal leden. In 2012 heeft de gemeente een nieuwe Regeling subsidies Amateurkunst vastgesteld om ook incidentele activiteiten als uitvoeringen, voorstellingen en exposities van amateurs te kunnen ondersteunen. Elk jaar kunnen amateurverenigingen een beroep doen op deze regeling. Het subsidiebudget wordt daarbij zo goed mogelijk over de kernen verdeeld. De gemeente wil daarbij ook meer facilitair ondersteunen, bijvoorbeeld bij het aanvragen van vergunningen en verbindingen leggen tussen verschillende organisaties.

Acties amateurkunst

- Blijven ondersteunen met kleine en makkelijk toegankelijke subsidies
- Facilitaire ondersteuning en onderlinge verbinding leggen
- Amateurkunst zichtbaarder maken middels eigen media

3.3 Kunst in de openbare ruimte en bewegwijzering

De gemeente heeft als vanzelfsprekend haar taken op het gebied van Ruimtelijke ordening en het beheer van de Openbare Ruimte. Een fraaie en nette gemeente zorgt voor een prettig klimaat, ook voor ondernemers en afnemers in de culturele sector. Kunst en cultuur kunnen hier een rol bij spelen: ter verfraaiing van de gemeente en om de betrokkenheid van mensen bij hun eigen buurt te vergroten.

De afgelopen periode is een aantal beelden in de openbare ruimte toegevoegd, soms op initiatief van inwoners. De komende jaren wil de gemeente vooral de vraag vanuit de inwoners faciliteren. Bij de inrichting van de openbare ruimte binnen het plan Mooi Bergen zal kunst een rol spelen, bijvoorbeeld in de vorm van een cultuurpad tussen plein en Kranenburgh.

De komende periode wordt onderzocht of de 1%-regeling of vergelijkbare regeling bij nieuwbouw kan worden ingezet om gelden vrij te maken voor realisatie van routes of solitaire kunst in de openbare ruimte. Daarnaast zal er aandacht uitgaan naar goede bewegwijzering van het bestaande aanbod in de verschillende kernen en het meer zichtbaar maken van het cultuurhistorisch aanbod.

Vervolg hoofdstuk 3

Acties kunst in openbare ruimte en bewegwijzering

- Realisatie kunst in de openbare ruimte stimuleren d.m.v. begeleiden van particuliere initiatieven
- Onderzoek naar 1%-regeling of vergelijkbare regeling
- Aandacht voor kunst en cultuur bij inrichting openbare ruimte bij nieuwe ontwikkelingen; bijvoorbeeld cultuurpad Mooi Bergen
- Goede bewegwijzering naar bestaand culturaanbod in de kernen
- Zichtbaar maken cultuurhistorisch aanbod

3.4 Vrijwilligerswerk

De huidige economische en maatschappelijke ontwikkelingen brengen verandering op allerlei terreinen met zich mee. Er wordt veel zelfredzaamheid en participatie van inwoners verwacht vanuit het recente rijksbeleid Welzijn nieuwe stijl. Kunst en cultuur hebben binnen de gemeente Bergen grote maatschappelijke waarde en zullen dat nog meer krijgen. Veel vrijwilligers vinden voldoening in de belangrijke ondersteuning die zij bieden aan de culturele organisaties en culturele initiatieven. In deze sector snijdt het mes aan twee kanten: inwoners kunnen zich als vrijwilliger actief maken bij de vele verenigingen, instanties en evenementen en/of zij kunnen deelnemen aan en genieten van het aanbod. Via het Steunpunt Vrijwilligerswerk, maar ook via de sociale wijkteams, kan deze maatschappelijke waarde van cultuur nog beter onder de aandacht worden gebracht.

Acties vrijwilligerswerk

- Intern bij afdeling Welzijn de mogelijkheden voor vrijwilligerswerk bij kunst- en cultuurorganisaties onder aandacht brengen
- Wijkteams het aanbod onder aandacht laten brengen bij eenzamen en ouderen

3.5 De rol van de bibliotheek

De gemeente Bergen heeft drie bibliotheekvoorzieningen binnen de gemeentegrenzen, in Egmond, Bergen en Schoorl. Sinds 2012 zijn deze vestigingen onderdeel van de Centrale Bibliotheek Kennemerwaard. Door de toenemende digitalisering staat de taak 'uitleen-voorziening' onder druk. De bibliotheek heeft deze verandering in behoefte aangegrepen om zich te ontwikkelen tot centrum voor verbinding. Zij 'daagt iedereen uit zichzelf te ontwikkelen, mee te doen in de maatschappij, andere inwoners te ontmoeten en cultuur en kennis te beleven en te delen'. Deze rol draagt bij aan de maatschappelijke taken die de gemeente heeft gekregen bij de drie decentralisaties. De komende jaren krijgt de bibliotheek de kans om deze rol te pakken en de toegevoegde waarde ervan te bewijzen. Daarnaast blijven taal- en leesbevordering en het terugdringen van laaggeletterdheid kerntaken van onze bibliotheken.

De komende periode behoudt de gemeente in iedere kern een vestiging. In Schoorl en Egmond zijn vestigingen omgevormd tot een servicepunt en is de samenwerking met andere partners (o.a. scholen en zorgcentra) geïntensiveerd. Voor de kern Bergen wordt onderzocht of het behouden van een hoofdvestiging noodzakelijk is.

Acties rol bibliotheek

- Behouden van een bibliotheekvoorziening in de drie kernen, zo veel mogelijk aansluitend op de vraag en de doelgroepen
- Onderzoek naar nut en noodzaak van een hoofdvestiging binnen de gemeente

Hoofdstuk 4

Speerpunt: (Regionale) samenwerking & promotie

Regionale samenwerking op het gebied van kunst en cultuur heeft meerwaarde op drie punten: bij het creëren van nieuw aanbod, door het verbinden van bestaand aanbod en door krachten te bundelen bij communicatie en promotie. De gemeente ziet hierbij een actieve rol voor zichzelf weggelegd.

4.1 Nieuw aanbod in de regio

Een cultuurmakelaar brengt culturele instanties, ondernemers en overheden samen, waardoor er mogelijkheden gecreëerd worden voor nieuwe initiatieven. De cultuurmakelaar binnen onze regio is de aanjager van het cultuurconvenant dat gesloten is tussen TAQA en de gemeenten Alkmaar, Heiloo, Bergen. Dit heeft inmiddels geleid tot nieuw aanbod met een duidelijke regionale verbinding. Voorbeelden zijn een beeldenroute, de 'artist in residence' en een culturele e-bikeroute. De komende periode zal Cultuur een vaste plek krijgen in de ambtelijke en bestuurlijke overlegstructuur van Regio Alkmaar. Kennis en ervaring kunnen worden uitgewisseld.

Acties

- Uitwerking van het cultuurconvenant: ontwikkeling regionale kunstprojecten, inzet verbindende cultuurmakelaar
- Periodiek ambtelijk en bestuurlijk overleg

4.2 Profilering van Bergen als kunst- en cultuurgemeente

Kunst en cultuur zijn allereerst vanwege hun esthetische waarde van belang voor de gemeente Bergen. Daarnaast kan niet vaak genoeg benadrukt worden dat kunst en cultuur, samen met de prachtige natuurlijke omgeving, de basis vormen voor een aantrekkelijk vestigings- en bezoekersklimaat. Ze zijn een sterke troef voor een onderscheidende positionering van ons toeristisch aanbod en aanjager van de lokale economie: horeca en middenstand hebben een duidelijk belang bij de ontwikkeling van een rijk en gevarieerd aanbod.

In de toeristische visie van de Regio Alkmaar ('Parel aan Zee') is cultuur een van de pijlers die de aankomende periode wordt uitgewerkt. Daarnaast staat een bovenregionale samenwerking van de drie regio's van Noord-Holland Noord in de steigers onder de naam: Holland boven Amsterdam. Het is de ambitie binnen dit samenwerkingsverband om regionaal, landelijk in internationaal niveau bezoekers trekken. Cultuur en cultuurhistorie zijn daarbij belangrijkste pijlers.

Acties

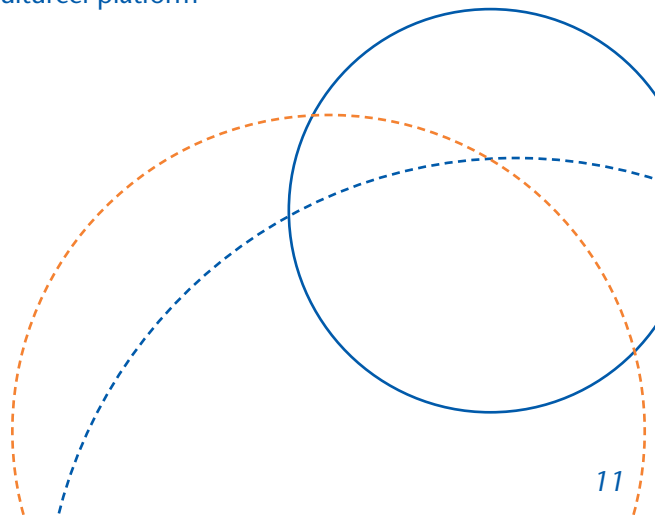
- Een belangrijke positie voor K&C in de visie op Recreatie en Toerisme en de daaruit voortvloeiende acties, middels ambtelijk en bestuurlijk overleg Regio Alkmaar
- Gemeente als trots ambassadeur
- Aanbod zoveel mogelijk zichtbaar maken via de regionale media, uitwisseling.

4.3 Samenbrengen

De gemeente wil initiatief nemen tot het vormen van een (regionaal) cultureel platform. Vandaaruit kan kennisdeling plaatsvinden en kunnen verbindingen worden gelegd met het bedrijfsleven en de toeristische sector. De gemeente wil die partijen wijzen op de kansen en belangen die hier ook voor hen liggen en hen betrokken partners maken die bereid zijn te investeren in kunst en cultuur.

Acties

- Initiatief nemen voor de oprichting van een cultureel platform

Hoofdstuk 5

Hulp bij realisatie

Jaarlijks komen er vele verzoeken vanuit het culturele veld voor (financiële) ondersteuning. De gemeente kan op verschillende manieren helpen: door mee te denken bij het aanvragen van vergunningen, door communicatie en promotie via de eigen middelen (website, social media, gemeentepagina's in lokale kranten) en door het leggen van verbindingen met andere sectoren of organisaties. De gemeente kan daarnaast advies geven voor andere vormen van financiering of het zelf genereren van financiën. Ook wil de gemeente de mogelijkheid van een regionaal cultureel fonds onderzoeken.

Belangrijk onderdeel van de rol van de gemeente is naast bovenstaande acties de financiële stimulators 'subsidieverstrekking'. De subsidiesystematiek moet bijdragen aan continuïteit van het culturele aanbod voor de lange termijn en tevens ruimte bieden voor vernieuwing. In dit hoofdstuk staat beschreven hoe de gemeente de subsidiegelden wil inzetten.

5.1 Praktische hulp

De gemeente draagt zorg voor eenvoudige regelgeving en praktische hulp bij vergunningaanvragen, tijdelijk gebruik van ruimten, regionale ambtelijke en bestuurlijke afstemming et cetera. Daarnaast ziet de gemeente een rol voor zichzelf weggelegd bij het adviseren over ondersteuning door derde partijen. Om die reden wordt in kaart gebracht wat de mogelijkheden zijn voor fondsenwerving, sponsoring, samenwerking met private partijen, het geven van bruiklenen, sponsoring in natura, product sponsoring en crowdfunding. Een belangrijke rol ligt bij de gemeente als ambassadeur. Instanties hebben duidelijk aangegeven dat het, ook naar derde partijen, van belang is dat de gemeente uitstraalt het kunst en cultuurveld te steunen en er trots op te zijn.

5.2 Regionaal Cultureel Fonds

Er komt een onderzoek naar de mogelijkheden van een Regionaal Cultureel Fonds. Het is de bedoeling

dat een dergelijk fonds gedragen wordt door:

- de gemeente: een vaste bijdrage vanuit de beleidsterreinen Welzijn, Toerisme en Recreatie en Economie
- maatschappelijke partners
- bedrijven
- particulieren

Het Regionaal Cultureel Fonds is een fonds waarin deze partijen gezamenlijk met de gemeente culturele activiteiten in de gemeente Bergen ondersteunen. Om de tijd tot de uitkomsten van het onderzoek te overbruggen, wordt een aanvulling van het incidentele budget voor vernieuwende culturele activiteiten aangevraagd.

5.3 Subsidiering

Beoordeling van kwaliteit en bijdrage

Bij nieuwe initiatieven is het van belang om deskundigen te laten beoordelen of een activiteit wel of niet een bijdrage zal leveren aan cultuur in de gemeente Bergen (op de lange termijn). Hoewel niet altijd even makkelijk 'meetbaar', kunnen zowel proces als product van waarde zijn voor een cultuurbeleid dat een innovatieve ontwikkeling van kunst en cultuur voor ogen heeft.

Dit betekent niet dat subsidies niet meer verantwoord zullen worden aan de hand van concrete resultaten; wel dat die resultaten op een andere manier geformuleerd kunnen worden. Daarbij kan worden gedacht aan :

- De bijdrage die geleverd wordt aan het gehele culturele palet binnen de gemeente
- Het vergroten van de publieksdiversiteit binnen het cultuuraanbod
- De bijdrage aan een andere sector zoals het sociaal domein, economie of onderwijs
- De spreiding van aanbod over doelgroepen in alle kernen
- De gemeente kan ook toetsen aan de hand van brede maatschappelijke indicatoren, zoals de sociale cohesie onder doelgroepen zoals ouderen, de culturele aantrekkingskracht van de gemeente en de mate waarin een initiatief bijdraagt aan de Culturele Kringloop

Onafhankelijk adviseur

De gemeente zal de commissie Kunst en Cultuur een belangrijke rol toekennen als adviseur bij de beoordeling van subsidieaanvragen. Zij gaat incidentele aanvragen toetsen aan de nieuwe criteria. Zo wordt er beoordeeld door onafhankelijke deskundigen uit het cultuurveld zelf.

De gemeente verzorgt de secretariaatsfunctie voor de commissie. Ook de formele toekenning en vaststelling van subsidies of andere vormen van ondersteuning blijft een taak van de gemeente. Jaarlijks zullen er twee momenten zijn waarop de aanvragen door de commissie worden beoordeeld.

Criteria subsidie

De nieuwe subsidieregels zullen moeten aansluiten bij de nieuwe benaderingswijze. Daardoor ontstaan er nieuwe criteria voor subsidie of andere vormen van ondersteuning. Deze criteria zullen uitgangspunten zijn bij het opstellen van nieuwe subsidieregels.

Algemene criteria voor subsidie zijn

- Het culturele aanbod draagt bij aan de Culturele Kringloop: een grotere beweging dan de activiteit zelf. De Culturele Kringloop is een aaneenschakeling van:
 - Leren (cultuureducatie, amateurkunst)
 - Produceren (amateurkunst, professionele kunst)
 - Presenteren (podiumkunsten, musea, festivals, galleries, openbare ruimte)
 - Inspireren (draagvlakvorming)

- De positie en/of functie van de culturele activiteit is van meerwaarde binnen het totale palet van het culturele aanbod in de gemeente Bergen door de uniciteit en kwaliteit ervan en de bediening van een bepaalde doelgroep
- Er is aandacht voor mogelijke vormen van samenwerking en/of het leggen van dwarsverbanden met andere organisaties binnen en buiten de cultuursector
- Het culturele aanbod wordt door meerdere financieringsbronnen (waaronder eigen inkomsten) ondersteund
- Bij afweging is er aandacht voor spreiding over verschillende kernen. De gemeente Bergen bestaat uit verschillende kernen, elk met een eigen karakter en een eigen cultuur-historisch verleden. De diversiteit van de kernen draagt bij aan de eigenheid van de gemeente, haar bloeiende ontwikkeling op het vlak van kunst en cultuur en de uitstraling daarvan over de gemeentegrenzen heen. De beeldende kunst concentreert zich misschien in de kern Bergen maar kunst en cultuur als geheel wortelen in het hele grondgebied van de gemeente en alle kernen dragen er aan bij

Vervolg hoofdstuk 5

Incidentele en structurele subsidie

De gemeente maakt een onderscheid tussen jaar-subsidies en incidentele subsidies. Bij jaarsubsidies gaat de gemeente een subsidierelatie aan met een culturele organisatie. Incidentele subsidies zijn er voor het realiseren van nieuwe (en vernieuwende) activiteiten, die eenmalig of startend (met een langer perspectief) kunnen zijn.

De gemeente kijkt ieder jaar opnieuw kritisch naar de partijen met jaarlijkse subsidie en houdt daarbij in het oog: wie aantoonbaar financieel op eigen benen kan staan, moet dit ook doen. Dit biedt ruimte voor nieuwe initiatieven.

Nieuwe initiatieven hebben het recht op maximaal drie keer een incidentele subsidie, bedoeld om op te starten. In jaar 2 en 3 ligt het subsidiebedrag lager dan in jaar 1, respectievelijk jaar 2. Het initiatief zal een groei moeten laten zien in eigen inkomsten; welke percentages hierbij worden gehanteerd zal nog nader worden uitgewerkt.

Afhandeling

Er wordt gemeentebreed en in BUCH-verband (Bergen, Uitgeest, Castricum, Heiloo) gestreefd naar verdere digitalisering van het proces van aanvragen, toekennen en verantwoorden van subsidies. Hierdoor wordt het aanvragen toegankelijker en wordt de verwerking van aanvragen efficiënter. De aanvrager weet daardoor sneller waar hij/zij aan toe is.

Monitoring en verantwoording

De gemeente ontvangt veel informatie over de ontwikkeling van het culturele aanbod en de culturele organisaties vanuit de subsidierelaties, via de normale gang van aanvraag en verantwoording. Zij hecht er waarde aan om met het totaal aan ontwikkelingen binnen het culturele veld in contact te staan. Daarom zal zij de Adviescommissie Kunst en Cultuur vragen om tweejaarlijks vanuit een overkoepelende blik een beschrijving te geven van de stand van zaken en ontwikkelingen in het culturele veld.

Om uitvoering te geven aan de nieuwe subsidiesystematiek zullen de subsidieregels opnieuw worden opgesteld en zullen resultaatafspraken door het college worden vormgegeven. Per 2017 is de nieuwe subsidiesystematiek helemaal van kracht.

Bijlage 1

Uitvoeringsagenda

Allereerst staan acties gebonden aan een specifiek jaar beschreven, vervolgens de "doorlopende acties".

2015

Vernieuwen subsidiesystematiek:

- Uitwerking uitbreiding functie huidige Adviescommissie Kunst en Cultuur
- Uitwerking van beleid in concrete subsidieregels. Eveneens model voor verantwoording en wijze van monitoring.

Onderzoeken van mogelijkheden tot oprichten van flexibele ateliers en broedplaatsen en mogelijkheden cultureel leegstand-beheer

2016

Uitwerking cultuurconvenant: ontwikkeling regionale kunstprojecten, inzet verbindende cultuurmakelaar

Oprichting cultureel Bergens platform voor kennisdeling en netwerk; uitwerken doel, taak en werkwijze; gemeente is initiatiefnemer

Onderzoek mogelijkheid regionaal cultureel fonds
Ontwikkeling culturele wegwijzer

2017

Opzet Regionaal Cultureel Fonds

Aandacht voor kunst en cultuur bij inrichting openbare ruimte binnen Mooi Bergen

Onderzoek naar 1%-regeling of vergelijkbaar mbt kunst openbare ruimte

Onderzoek nut en noodzaak hoofdvestiging bibliotheek in Bergen

2018

Bewegwijzering aanbod in de kernen

Evaluatie bibliotheek

Evaluatie nieuwe cultuurbeleid

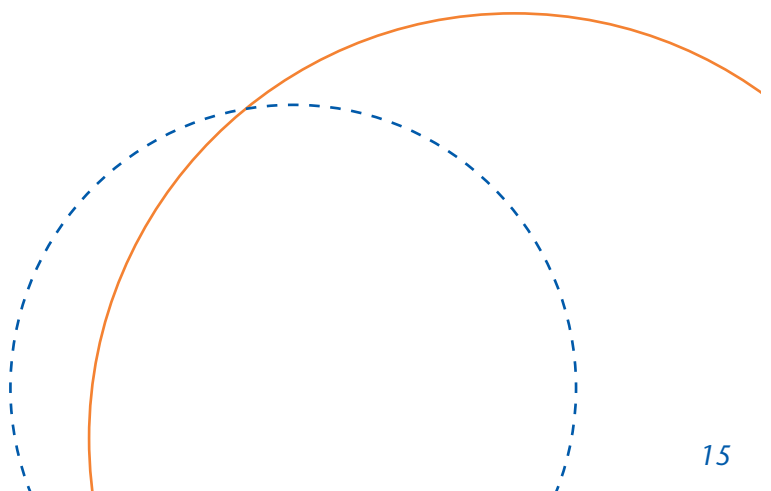
Doorlopende acties:

Algemeen

- Verbetering interne communicatie binnen de gemeente. Voor zichtbaarheid en spreiding van al het K&C aanbod. Voor het uitwisselen van informatie en eventueel van budget. Afstemming met afdelingen Welzijn, Economische zaken, Recreatie en Toerisme, Cultuurhistorie, Onderwijs, Ruimtelijke ordening

Creativiteit en innovatie

- Bij ontwikkeling van nieuw cultuureducatief aanbod de samenwerking binnen het cultuurveld, binnen de regio en met andere sectoren stimuleren
- Specifiek aandacht voor cultuurhistorie binnen het educatief aanbod
- Subsidies en open armen voor vernieuwende initiatieven en experimenten
- Publiciteit genereren voor nieuwe initiatieven
- Nieuwe aanvragers culturele initiatieven in contact brengen met bestaande culturele organisaties; gemeente als verbindende factor

Vervolg bijlage 1

Toegang

- Ondersteuning initiatieven door communicatie intern gemeente
- Subsidieverlening voor bestaand aanbod dat niet op eigen benen kan staan
- Aandacht voor een aanbod verspreid over de kernen; oog voor vernieuwing van dat aanbod.
- Amateurkunst zichtbaarder maken middels eigen media en door ambassadeursrol
- Intern bij afdeling Welzijn de mogelijkheden voor vrijwilligerswerk binnen kunst- en cultuurorganisaties onder aandacht brengen
- Wijkteams het aanbod onder aandacht laten brengen bij eenzamen en ouderen
- Zichtbaarheid cultuurhistorisch aanbod i.s.m. afdeling cultuurhistorie

Regio en marketing

- Een belangrijke positie voor K&C in de visie op Recreatie en Toerisme en de daaruit voortvloeiende acties, middels een nieuw Bestuurlijk overleg (PORA) EZ/Cultuur en periodiek ambtelijk overleg
- Regio-overstijgende producties/evenementen steunen en helpen bij de promotie met eigen communicatiemiddelen van de gemeente
- Bestaande regionaal of nationaal aantrekkelijke instanties/activiteiten (Kranenburgh, Festivals, IHMS, Kunst10daagse, Cinebergen, etc) bijstaan middels praktische ondersteuning uit verschillende beleidsvelden (vergunningen etcetera)

Bijlage 2

Financiën

Overzicht investeringen nieuw cultuurbeleid periode 2015 t/m 2018 per jaar

Financiering grotendeels uit begroot budget
De acties in deze nota worden vrijwel geheel gerealiseerd vanuit bestaand budget.

Voorgestelde beleidsveranderingen waarvoor bij de uitwerking personele inzet nodig is worden binnen de bestaande ambtelijke capaciteit opgevangen.

Voor de volgende onderwerpen wordt een aanvulling/wijziging op de huidige cultuurbegroting gevraagd.

- De mogelijkheid om te schuiven binnen de bedragen die voor incidentele activiteiten en voor amateurkunst beschikbaar zijn (administratief)

- Het bedrag voor incidentele activiteiten in 2016 en 2017 op te hogen totdat er meer duidelijkheid is over een mogelijk Regionaal Cultureel Fonds; hierdoor blijft tussentijds ruimte voor ontwikkeling (€ 15.000 per jaar).
- Het bedrag voor uitvoering van het regionaal Cultuurconvenant per jaar vrij te maken (€ 5.000 per jaar voor drie jaar)
- Een bedrag voor maatwerk in cultuureducatie (speciale groepen in regulier onderwijs en kinderen in speciaal onderwijs) vrij maken (€ 5.000,- per jaar voor drie jaar)

Voor het overzicht van de begroting zoals die in 2014 is vastgesteld, zie bijlage 3. Door invoering van de wijzigingen die zijn voorgesteld in deze nota zal de verdeling van deze subsidiegelden met ingang van 2015 al wijzigen. Dat betekent voor 2016 € 25.000,- voor 2017 € 25.000,- en voor 2018 € 10.000,- bovenop de huidige begroting. In totaal € 60.000,- extra budget over vier jaar.

Vervolg bijlage 2

Overzicht begroot budget cultuur 2015-2017

Onderstaand budget is in 2014 vastgesteld. De verdeling van de gelden zal wijzigen na vaststelling van de nota.

Totaal wordt € 60.000 extra toegevoegd (zie bovenstaande).

Totaal overzicht cultuur subsidies	2015	2016	2017
Cultuurparticipatie (amateurkunst) en -beleving			
Diverse incidentele activiteiten amateurkunst	10.000	10.000	10.000
Cultuureducatie			
Combinatiefuncties uitbesteed Kranenburgh	71.000	67.500	67.500
Bijdrage aanbod cultuureducatie Artiance inclusief			
Regeling Cultuureducatie met kwaliteit	16.879	16.879	16.879
Kunst openbare ruimte			
divers	800	800	800
Museum van Egmond	3.500	3.500	3.500
Kranenburgh	500.000	500.000	500.000
Subsidies structureel (beeldende kunst, muziek en film)			
Kunst10daagse	13.500	13.500	13.500
Cinebergen	15.061	15.061	15.061
IHMS	13.548	13.548	13.548
Muziekonderwijs verenigingen	29.061	29.061	29.061
Rabo cultuurprijs	2.880	2.880	2.880
Schoolse Kunsten	9.000	9.000	9.000
Subsidies incidenteel (festivals en kleine evenementen)			
Afgelopen jaren bijvoorbeeld. karavaan, st jazz, woodlands	21.905	13.660	5.655
Literatuur en media			
Bibliotheek	706.806	656.806	656.806
Diversen			
Gebruik Slotkapel	4.084	4.084	4.084
Representatiekosten Kunstbeleid			
(Themabijeenkomsten en adviescommissie Kunst en Cultuur)			
St. Kunst en Cultuur NH bijdrage CJP	500	500	500
Totaal	1.455.830	1.394.705	1.383.080

Bijlage 3

Beleidskaders; nationaal, provinciaal en lokaal

Rijksoverheid

De Rijksoverheid heeft voor de periode 2013- 2016 de volgende 4 speerpunten voor het cultuurbeleid:

- Cultuureducatie: zo veel mogelijk kinderen en jongeren komen in aanraking met de rijkdom van cultuur.
- Vernieuwing en talent: de mogelijkheid kunst te ontwikkelen en kunst te laten zien die nog niet bij een breed publiek bekend is.
- Ondernemerschap: instellingen versterken hun band met (mogelijke) financiers, boren andere inkomstenbronnen aan en zoeken nieuwe markten. Op die manier vergroten zij hun inkomsten. De instellingen krijgen hierbij ondersteuning van het Rijk.
- Internationalisering: de culturele sector heeft mogelijkheden om zich internationaal te presenteren. Bijvoorbeeld door uitwisseling van kunst of in kunst- en cultuurprogramma's.

Provincie

De provincie Noord-Holland bakent haar rol met betrekking tot cultuur steeds duidelijker af en richt zich steeds meer op het behouden en ontsluiten van cultureel erfgoed, het stimuleren van een goed cultureel voorzieningenniveau binnen de provincie, en het stimuleren van de regionale culturele samenwerking om zo de economische waarde van cultuur nog beter te benutten.

Lokaal

Veranderingen doen zich ook op lokaal niveau voor. Ook de gemeente Bergen vertoont in haar demografische ontwikkeling het patroon van vergrijzing. Daarnaast zien we dat gemeenten, waaronder de gemeente Bergen, steeds meer regionale samenwerking zoeken.

Het coalitieakkoord

Het college heeft haar doelstellingen voor de komende jaren krachtig geformuleerd:

1. In onze gemeente is elke kern belangrijk. De kernen zijn vitaal en toekomstbestendig. In de behoefte van de kernen wordt waar mogelijk voorzien.
2. Samen met de inwoners vormen wij de gemeente. Wij gebruiken de ideeën en initiatieven uit de samenleving. Wij stimuleren de inbreng van de creativiteit en kennis van inwoners en ondernemers, zodat zij actief deelnemen aan onze samenleving.
3. Onze dienstverlening is dicht bij de inwoners.
4. We werken en communiceren op een open, transparante en begrijpelijke manier.
5. Wij zijn een krachtige partner in de regio. Vanuit die kracht en met behoud van onze eigenheid zetten wij in op het versterken van kwaliteit, het reduceren van kwetsbaarheid en het beheersen van kosten.

Laatste Cultuurnota 2013 en Startnotitie

In 2012 is de Cultuurnota 2013 vastgesteld, in principe voor een jaar. In juni 2013 is de startnotitie "Richtingwijzers Cultuurbeleid Bergen 2014" opgesteld voor de ontwikkeling van het cultuurbeleid in de periode 2015-2018. De startnotitie geeft aan dat in de nieuwe cultuurnota juist het inspelen op veranderingen centraal komt te staan: het versterken van het culturele veld voor de langere termijn, zodat cultuur in de gemeente Bergen zich kan blijven ontwikkelen. Niet alleen voor de eigen inwoners, maar ook voor het publiek van buiten de gemeentegrenzen. Het behouden van de culturele aantrekkingskracht van de gemeente Bergen is belangrijk om zijn economische en maatschappelijke betekenis.

